

En blick tillbaka och framåt på den ryska revolutionen

Alexander Berkman

1922

Innehåll

INLEDNING.	4
I.	8
II	11
III	13
IV	14
Bolsjevikregimen.	14
V	19
Närvarande utsikter	19

En blick tillbaka och framåt på den ryska revolutionen
Av ALEXANDER BERKMAN
Med en inledning av EMMA GOLDMAN
Stockholm - Bokförlaget Brand

INLEDNING.

En skiss över Alexander Berkman.

Av Emma Goldman.

Att dra upp en biografisk skiss av en vanlig man inom det begränsade utrymme som jag har till mitt förfogande ville vara svårt. Men att skriva om en person, vars personlighet är så sammansatt och vars liv är så fullt av händelser som Alexander Berkman är nära på en oöverkomlig uppgift. Att göra ett så rikt och skiftande liv rättvisa får man icke vara så begränsad till utrymmet som jag är. Framför allt, man skulle ifråga om tid och rum avlägsnas från det liv som skall beskrivas. Vilket icke är händelsen i föreliggande fall.

Jag skall därför icke försöka en biografi nu. Jag skall endast kasta ner på papperet några drag ur vår kamrats liv och verksamhet som må tjäna som en inledning till någonting större som bör skrivas. Det kan måhända också leda till att läsaren själv gör sig hemmastadd med Alexander Berkman egen historia "En anarkists fängelseminnen" (Prison Memoirs of an Anarchist), som återger de olika faserna i hans liv såväl som hans Att detta verkligt stora arbete ännu icke översatts och publicerats på andra språk är en reflexion gällande Europas anarkister.⁽¹⁾ De hänga för religiöst fast vid de gamla standardverken, arbetena, som behandla de anarkistiska teorierna. De tänka icke på att en människas livs återverkan på dessa teorier, människoandens kamp och arbete, är mer vitalt och karaktäristiskt än teorierna själva. "En anarkists fängelseminnen" talar mäktigare än den teori och det ideal, för vilka Alexander Berkman levat, kämpat och lidit hela sitt liv.

Ryssland före revolutionen är så rikt på märkliga revolutionära karaktärer att man ville vara villrådig att utvälja den hjältemodigaste gestalten i detta lands revolutionära rörelse. Ryssland har varit den fruktbaraste jordmänen för den revolutionära tankens och känslans utveckling. Den äldste stammen som vuxit upp i denna jord — Rysslands revolutionära ungdom — är enastående i revolutionshistoriens annaler.

Alexander Berkman har sprungit fram ur denna jord. Han är född i Vilna den 22 november 1870 under en period, rik på revolutionära idéer och revolutionär aktivitet. Ty det var under epoken mellan de sista åren av 60-talet och de första åren av 80-talet som Ryssland skakades i sina grundvalar av sina revolutionära martyrs heroism och uppoffringar. Alexander Berkman, känslig och idealistisk, kunde inte undgå inflytandet av denna tid, den period då allting i Ryssland var lösslitet från sina gamla förtöjningar och fröna till en ny uppfattning av samhället — politiskt, religiöst, moraliskt, ekonomiskt och socialt — såddes. Sålunda finna vi då Alexander Berkman tolf år gammal skriva en avhandling, förnekande guds existens. Vid 15 år är han medlem av en grupp, sysselsättande sig med studiet av revolutionär litteratur. En bidragande faktor till danandet av den unge Alexanders själ och karaktär torde ha varit hans, av honom avhållne farbroder Maxims tragiska liv och förvisning till Sibirien för revolutionär agitation. Men även utan påverkan av denna heroiske gestalt i hans i övrigt borgerliga familj skulle han, den reflekterande ynglingen, tvivelsutan vikt sitt liv åt mänsklighetens sak. Den skapande revolutionären liksom den sanne konstnären bestämmas mer av de inneboende drivande krafterna än av yttre inflytanden. Alexander Berkman hela liv utgör bevis därför.

På grund av sitt upproriska sinne relegerades han från gymnasiet och fick "vargens respass", som stängde för honom varje bana. Han emigrerade till Amerika, som vid denna tid var den ofruktbaraste mark för revolutionära idéer. Det var i början av 1888, endast några månader efter justitiemordet på Chicagoanarkisterna, som Alexander Berkman anlände till Förenta staterna, under det att han likväl i Ryssland hade erfarit om förbrytelsen den 11 november 1887. Han berättar i sin bok huru han ömsevis hörde John Mosts och Chicagomartyrernas namn i den lilla Kovno-bokhandeln. Den unge Alexander kom till Amerika ännu med tro på dess demokratiska

⁽¹⁾ Ett undantag, som jag är glad att få konstatera, är vår österrikiske kamrat Rudolf Grossmann, vilken hade börjat publicera Alexander Berkman's "Prison Memoirs" på tyska före kriget. Den tyska översättningen är nu publicerad i Wiens anarkistiska veckotidning "Erkenntnis und Befreiung". — En judisk upplaga bar också utgivits i Amerika.

frihet. Det dröjde emellertid icke länge förrän han kom underfund med det bedrägliga i Amerikas politiska frihet och ekonomiska opportunist. Hade inte viljan till idealet varit så stark hos Berkman, skulle den amerikanska smältugnen absorberat honom såsom den hade absorberat den stora majoriteten av de inflyttade europeerna. Den hårda kampen för existensen och de tusentals fallgroparna för män, böjda för ekonomisk framgång, skulle ha monopoliserat hela hans energi och tid. Många ryska revolutionärer, som kommit till Amerika för att söka sin utkomst, ha fullständigt gått upp i den vilda jakten efter rikedom och dess "välsignelser".

Icke så Alexander Berkman. Han är en skapande kraft, vars huvuddrag är den oemotståndliga driften att ingjuta nytt liv, att ge nya former; det är aldrig fråga om hur hård striden, hur högt priset som skall betalas. Det är huvuddraget i hans karaktär som gjort Alexander Berkman till huvudgestalten i Förenta staternas revolutionära och anarkistiska rörelse. Det var icke länge sen han började att bryta den ofruktbara marken i detta land. Först i de judetalande cirkelarna, i den grupp, som kallades Frihetens pionjärer, blir Berkman en av de aktivaste och hängivnaste krafterna. Sedan i den tyska anarkistiska rörelsen, vid denna tid ledd av John Most. Men allt detta var, vill det synas, blott en förberedelse till den stora uppgift han var född till i vår sociala vägröjning genom den oemotståndliga kraften i hans revolutionära reaktion mot de skriande händelserna.

Det var år 1892, den tidpunkt då stålsträjken i Homestead utkämpades – Pennsylvaniens stålarbetares första och största kamp på liv och död mot deras feodallord Andrew Carnegie. Den väckte hela landet till motstånd mot slaveriet och exploateringen inom stålindustrin. Denna stora kamp, kraftfullt skildrad av Alexander Berkman i hans "Fängelseminnen", åtföljdes av inkallandet av Pinkerton thugs⁽²⁾ till Homestead, vilka dödade 11 sträjkan, varibland ett barn på tio år. Den ansvarige personen för denna förbrytelse var H. C. Frick, kongressledamot och Carnegies kompanjon. Fricks brutala uppträdande mot de sträjkan, hans offentliga förklaring att han hellre ville se varenda sträjkan mördad än ge det ringaste efter i deras fordringar och mordet på 11 obehäpnade arbetare den 6 juli 1892 väckte en allmän förbittring i Amerika. Även den konservativa pressen anklagade Frick med de skarpaste ord. I hela Amerika gävo arbetarna uttryck för sina känslor på protestmöten. Men endast en man fanns det vilken omsatte de utpinades vredesutbrott i en heroisk handling. Denne man var Alexander Berkman. Den 22 juli 1892 steg han in på H. C. Fricks kontor, krävande hans liv. Tre kulor trängde in i Fricks kropp, men han levde över. Alexander Berkman dömdes till 22 års fängelse, ehuru hans handling enligt staten Pennsylvaniens lag kunde ådömas endast 7 år. Hur kunde man döma vår kamrat till en så grym dom! Man hade funnit på sex anklagelser mot honom, emedan han hade uppmanat till sträjk mot den amerikanska industriplutokratins stenhjärta.

Det var den första anarkistiska handling av ekonomisk terror i Förenta staterna och Alexander Berkman fick dyrt betala för sin revolutionära protest. Han tillbringade 14 år av sitt liv i det värsta av fängelsehelvetena, Alleghenyfängelset i Pennsylvanien. Vad dessa år inneburo, har han med en mästars hand beskrivit i sina Fängelseminnen. Här är det nog att säga, att, oaktat Berkman genomgick all upptänklighet tortyr till kropp och själ vår kristna civilisation kunnat hitta på för att skymfa och bryta den sociala protestanten, repade han sig dock från sin levande grav, mer än någonsin förut övertygad om sanningen och skönheten i hans ideal – anarkismen. Men man kan icke vara avstängd från livet 14 långa år och sedan åter utan svårighet slå rot. Efter sin frigivning kastade Alexander Berkman sig in i den revolutionära rörelsen i Amerika med samma iver och lidelse som förr. Men hans långa fängesliv och tanken på de olyckliga offer han hade lämnat bakom sig gjorde utjämningsprocessen i den nya omgivningen till ett dagligt Golgatha.

Sex år fortsatte Alexander Berkman den övermänskliga kampen att åter gå tillbaka till livet. Under denna tid var han icke överksam. Han utgav "Mother Earth"-magasinet, den publikation som jag hade börjat i mars 1906. Han höll föredrag, han deltog i sträjker, han var en av organisatörerna av Ferrer-skolan i Newyork och en av dess första lärare. Han inspirerades av varje större anarkistisk aktivitet i Amerika. Men det var icke förrän Alexander Berkman hade skrivit sina Fängelseminnen och hans verk tagit för honom en levande form som den mörka skuggan av hans förfärliga fängelseår slutligen skingrades. Boken hade frigjort honom; han kunde än en gång känna ett nytt livs värma.

⁽²⁾ Thugs är namnet på en folkstam i Ostindien som av religiösa grundsatser begår mord och plundring. – I överflyttad bemärkelse har thugs blivit benämning på amerikanska plutokratins favoriserade försvarare bland amerikanska staternas polis och detektiver sedan trettio år tillbaka. Pinkerton vill säga privatdetektiv.

Före denna tid och intill nu har Alexander Berkman varit i intensivt arbete, organiserat, inspirerat, skapat. År 1914 är han den dominerande gestalten i de arbetslösas rörelse i Newyork. Han hjälper till med att organisera den indignationsvåg som gick över hela landet vid Ludlow (Kolorado) gruvarbetarnes sträjk, då män, kvinnor och barn skötos och brändes levande av Rockefeller's hyrda thugs. Tillsammans med Newyork-kamraterna fortsatte han kampen på feodallordens verkliga skans, Tarrytown, hemstaden för plutokratins amerikanska kung. Senare kunde Alexander Berkman med hans stora förmåga som organisatör och popularitet bland arbetarnas menige trotsa polisens förbud och anordna den minnesrika offentliga begravningen av de tre kamrater, vilka dödades vid explosionen den 4 juli 1914 i New-york. Polisen kom till platsen — Union Square, den historiska mötesplatsen — färdig att anstifta ett blodbad. Men 20 tusen inspirerade och beslutsamma arbetares närvaro höll dem tillbaka. De vågade icke genomdriva sin mordiska plan.

Hela sommaren 1914 är Alexander Berkman den drivande kraften i den antimilitaristiska kampanjen. Medelst "Mother Earth"-magasinet, en mängd möten och hundratusentals ströblad bragtes militarismens förbrytelser till de amerikanska massornas kännedom; och våra ansträngningar vunno genklang i många arbetares huvud och hjärta.

1915 koncentrerade Alexander Berkman sig på kampanjen till försvar för Caplan och Schmidt, vilka dömts för delaktighet i bröderna Mac Namaras bekanta handling. Han bereste större delen av Amerika, agiterade för deras sak, organiserade försvarskommittéer, insamlade pengar och är överallt agitationens centrum och kraft. Anländ till San Francisco övertar han där utgivandet av en revolutionär arbetartidning "Orkanen" (the Blast), varmed han fortsätter 18 månader och med hjälp av tidningen sprides anarkismens och den revolutionära syndikalismens idéer bland arbetarna i arbetarorganisationerna. Då, i juli 1916, inträffar mönstringsparad-explosionen i San Francisco på vilken följde arrestering av fem av de ledande arbetarna — Thomas Mooney, Billings, Mrs Mooney, Weinberg och Nolan. Den vanliga paniken efter en sådan händelse begagnades av hela arbetarrörelsen på Pacific-kusten. Arbetarledarna, i grunden fega, vågade icke komma till deras arresterade bröders räddning. Socialisterna vägrade likaledes hjälp. Mooney, Billings och de övriga lämnas utan försvar, övergivna av sina medkamrater och så kallade vänner. Efter vanligheten ställa anarkisterna sig i breschen. Alexander Berkman koncentrerar all sin energi på en hela landet omfattande kampanj till försvar för offren för den kapitalistiska sammansvärjningen mot arbetet. Han bereser landet och besöker varje mer betydande arbetarorganisation mellan San Francisco och New-york. Han knackar på varje dörr och använder dagar och nätter till att övertyga de mer klassmedvetna arbetarledarna om Mooneys och hans kamraters oskuld. Kort och gott, Alexander Berkman är Zola i Amerikas Dreyfus-sak. Hans: "Jag anklagar!" höres och tas upp i alla land. Han räddar Mooneys och Billings' liv. Den intensiva motagitationen, som leddes av handelskammaren, gjorde att hela landet förnam starkt staten Kaliforniens fega förbrytelse. Hade Alexander Berkman kunnat fortsätta denna kampanj, skulle Mooney och Billings varit fria långt före detta. Men Amerikas inträde i det stora kriget gjorde det bjudande för honom och Amerikas övriga anarkister att koncentrera alla "sina ansträngningar på den antimilitaristiska kampanjen. Mooneys sak föll i händerna på arbetarpolitikerna med det resultat att både Mooney och Billings ännu äro i fängelset.

Sedan kom antikonskription-agitationen, agitationen mot tvångsinskrivningen i armén. Börjad av vår lilla grupp i Newyork, spred den sig hastigt över landet. Amerikas folk hade icke behov av krig och röstade icke därför. Många reste sig mot militärinskrivningen. Vårt arbete mottogs fördenskull med stor entusiasm. Klickar av militärer och patrioter kände starkt faran av denna kampanj. De tillgrepo också drastiska åtgärder. Alexander Berkman, jag själv och andra arresterades, ransakades och dömdes till två års fängelse,

10,000 dollar i böter vardera samt deportation efter utståndet straff. I fallet Berkman krävde plutokratin mer. De ville hänga honom. Kaliforniens handelskammare hade icke tillgivit honom hans verksamhet för Mooney. Hans ansträngningar och energi hade berövat dem deras tillämnade byte. Men utan Berkman skulle de ha gjort sig fri från de fem hatade arbetarna. Han hade förstört denna blodsfest. De ville låta honom betala därför.

Alexander Berkman befann sig då i Newyork. Att få honom till San Francisco var frågan. En gång där skulle hans liv vara förverkat. Vår kamrats arrestering och domfällning för antimilitaristisk agitation inträffade just då. Det var just vad San Franciscos handelskammare behövde. Det var det rätta psykologiska ögonblicket. En anklagelse mot Berkman för delaktighet i bombexplosionen i San Francisco var lätt att åstadkomma. Och rättsmyndigheterna telegraferade till staten Nework om Alexander Berkmans utlämnande. Men Kaliforniens

livtjänare hade icke tagit med i beräkningen Newyorks klassmedvetna arbetarrörelse. En miljon organiserade arbetare reste sig till Berkmans försvar. De kände och älskade vår kamrat som en oförskräckt och djärv kraft, som ständigt hade kämpat till deras försvar. Arbetarorganisationerna skickade starka delegationer till Newyorks stats guvernör för att protestera mot Alexander Berkmans utlämnane. Vid samma tid blev den fara, vari Berkman svävade, känd i Ryssland. Petrograds revolutionära arbetare och Kronstadts matrosor organiserade demonstrationer, hotande Amerikas ambassadörs i Ryssland, mr Francis liv. Federalregeringen i Washington underrättades om situationen. Den befarade att Alexander Berkmans utlämnande till Kalifornien kunde resultera i repressalier mot dess ambassadör. Kaliforniens fordran på Alexander Berkmans utlämnande vägrades. I stället fördes vår kamrat till federalfängelset i Atlanta, staten Georgia, för att där avtjäna två år för sin agitation mot kriget.

Efter läsningen av Alexander Berkmans berättelse om de gräsliga förhållandena i Alleghenyfängelset kommer man till den slutsatsen att en människas omänsklighet mot en annan människa kan icke gå längre. Men det synes dock icke vara gränsen för människodjurets brutaliteter. Atlantafängelset ådagalägger att värre saker än dem i fängelset i Pennsylvanien kunna ega rum. Efter att ha varit två år i detta fängelse kom Alexander Berkman ut fysiskt bruten. Han var tvungen att undergå en operation. Och då han var dömd till deportation, trodde få av hans vänner att han skulle överleva den påtvingade resans svårigheter. Men viljan till livet, som hade hjälpt vår kamrat att uthärda det mörka förflutna, syntes oförstörbar. Och mer än viljan till livet är det hans starka humanitet som städse kommit honom att glömma sina personliga lidanden och att offra sitt liv för andra. I Pennsylvaniens fängelse i västern var det bekymret för sina kamrater i elände: Alexander Berkman var deras vän, rådgivare, korrespondent, insamlaren av pengar för deras frigivning och till ett liv på nytt. Likaså i Atlantafängelset. Här var det åter bekymret för hans kamrater — tvåhundrafyrtiofem deporterade på det flytande fängelset "Buford" — som kom Berkman att glömma sina egna lidanden och som även hjälpte honom att återvinna sin förra kraft. Likaledes var det då den lidelsefulla tron på ryska revolutionens eggande möjligheter som ingöt nytt liv hos Alexander Berkman — i själva verket hos oss alla.

Om sina ryska erfarenheter vill kamrat Berkman utan tvivel skriva själv. De sidor som följa här äro en allmän överblick av den ryska revolutionen i dess mest vitala faser, pekande på de förnämsta orsakerna till dess misslyckande. Må läsaren dra nytta av den undervisning de innehålla för den revolutionära världsrörelsen.

Denna skiss över Alexander Berkmans liv gör icke anspråk på att vara annat än ett utkast. Om det kan bidra till att föra honom närmare hans kamrater i andra land och arbetarna i Europa, skall jag känna mig nöjd. Jag hoppas att den överallt skall egga våra kamrater till publicerandet av "En anarkists fängelseminnen" på deras lands språk. Ty ingen biografi — mycket mindre då en skiss — kan ge uttryck åt mannens personlighet så klart och mäktigt som Alexander Berkmans egen bok.

Stockholm, mars 1922.

I.

Det är förvånande hur litet man utanför Ryssland vet om den nuvarande ställningen och de rådande förhållandena i detta land. Även intelligenta personer, särskilt bland arbetarna, ha de mest konfysa föreställningar om den ryska revolutionens karaktär, dess utveckling och dess nuvarande politiska, ekonomiska och sociala tillstånd. Kännedomen om Ryssland och vad som hänt där sedan 1917 är synnerligen oklar, lindrigt sagt. Ehuru den stora massan av folket tar parti för eller mot, talar för eller mot bolsjevikerna, råder nästan ingenstädes någon konkret kunskap och klarhet med avseende på de vitala ämnena. I allmänhet talat äro de uttalade åsikterna – vänliga eller icke – grundade på en mycket ofullständig och ovärklig, mästadels alldeles falsk kännedom om den ryska revolutionen, dess historia och den nuvarande fasen i den bolsjevikiska regimen. Men icke endast meningarna som hysas äro i regeln grundade på ofullständiga eller ovärkliga data, alltför ofta äro de starkt färgade – egentligen talat vanställda – av partikänsla, fördomar och klassintressen. På det hela taget är det ren okunnighet i ena eller andra formen som utmärker den stora mängden bland människorna, deras hållning mot Ryssland och de ryska händelserna.

Och likväl är kunskapen om den ryska revolutionen den mäst vitala för världens fram lida framsteg och välgång. Detta kan icke upptas som överdrift. På den riktiga uppskattningen av den ryska revolutionen, den roll bolsjevikerna och andra politiska partier och rörelser spelat i Ryssland och orsakerna som ha åstadkommit den nuvarande situationen, med ett ord, på den fullständiga föreställningen om hela problemet beror vilken lärdom vi kunna dra av den stora historiska händelsen 1917. Denna insikt i gott som ont skall bestämma meningarna hos den stora massan av människor. Med andra ord, kommande sociala ändringar – och då de revolutionära ansträngningar som föregått och nu göras – skola djupt, även fundamentalt påverkas av den folkliga kännedomen om vad som verkligen hänt i Ryssland.

Det antas i allmänhet att den ryska revolutionen är den betydelsefullaste historiska händelsen sedan den stora franska revolutionen. Jag är böjd för att tro att revolutionen av 1917 är med hänsyn till dess möjliga konsekvenser det mäst betydande faktum i människosläktets hela kända historia. Den är den enda revolution som faktiskt siktat på en social världsrevolution; den är den enda som verkligen upphävt det kapitalistiska systemet i ett helt land och fundamentalt ändrat alla förhållanden som stått i samband därmed. En händelse av sådan mänsklig och historisk prakt kan icke bedömas från trångbröstad partisynpunkt. Ingen subjektiv känsla eller förutfattad mening får tillåtas medvetet färga dess beskaffenhet. Framför allt måste varje fas av revolutionen omsorgsfullt studeras utan skevhet eller fördom; alla fakta betraktas lidelsefritt för att sätta oss i stånd att bidra oss en riktig och rättvis mening. Jag tror – jag är fast övertygad därom – att endast hela sanningen om Ryssland, utan hänsyn till några som helst inflytanden, kan vara av den största nytta.

Olyckligtvis har detta varit långt ifrån fallet, någon allmän regel. Det var givetvis naturligt för aen ryska revolutionen att uppväcka å ena sidan den bittraste antagonism, det lidelsefullaste försvar å den andra. Men partianhängarskap av vad slag som helst är icke ett objektivt omdöme. För att tala tydligt, de mäst avskryvda lögnerna såväl som de mäst löjliga amsagor ha spritts om Ryssland och spridas fortfarande, in i det sista. Det är helt naturligt ingenting att förvåna sig över att ryska revolutionens fiender, fienderna till revolutionen som sådan, de reaktionära och deras redskap översvämmat världen med de giftigaste förvrängningar av händelserna som inträffat i Ryssland. Om dem och deras "meddelanden" behöver jag icke spilla vidare ord: i hederligt, intelligent folks ögon äro de sedan länge misskrediterade. Men svårt att säga, det är personer, vilka vilja vara Rysslands och ryska revolutionens vänner, vilka ha gjort revolutionen, det ryska folket, mäst ont och de mäst intresserade bland arbetarmassorna i världen genom utvecklandet av deras otlyglade iver för sanningen. Några omedvetet, av okunnighet men de flesta av dem ha avsiktligt och medvetet varit lögnaktiga, ihärdigt och glatt förnekat alla fakta i missriktad tro att de därigenom "hjälppte revolutionen". Skälen angående "politisk lämplighet", "bolsjevikisk diplomati", förment "nödvändighet för ögonblicket" och många andra motiv av mindre

osjälviska hänsyn ha givit dem fart. Den enda rättmätiga hänsynen hos anständigt folk, hos verkliga vänner av ryska revolutionen och av människans frigörelse — såväl som hos en sannfärdig historia — hänsynen för sanningen ha de helt och hållet ignorerat. De ha varit hederliga undantag, blott ett fåtal olyckligtvis, och deras röst har varit nästan en ropandes röst i denna vildmark av förvrängning, lögn och överdrift. Men de flesta av dem, vilka besökte Ryssland, ljögo blott om förhållandena i detta land

— jag upprepar det överlagt. Några ljögo, emedan de inte visste bättre; de hade varken tid eller lämpligt tillfälle att studera situationen, att lära känna fakta. De gjorde "flygande" utflykter, använde tio dagar eller några veckor i Petrograd och Moskva, obekanta med språket, aldrig för ett ögonblick kommande i direkt beröring med det verkliga livet bland folket; de hörde och sågo endast vad som berättades eller vad som visades dem av intresserade ciceroner vilka voro dem hack i häl. I många fall voro dessa "revolutionens studenter" veritabla fånar utifrån, naiva ända till det löjliga. Så obekanta voro de med omgivningen, att de i de flesta fall hade inte ens den svagaste misstro mot deras artiga "tolkar", vilka voro ivriga i ait "visa och förklara allt", i verkligheten var det någon medlem av "de betrodde männen", särskilt anställda att "föra omkring" inflytelserika besökare. Många sådana besökare ha sedan talat och skrivit massor om den ryska revolutionen med litet kunskap och än mindre förstånd. Andra finnas vilka hade tid och tillfälle; och några av dem bemödade sig också att allvarligt studera situationen icke alldeles i avsikt att journalistiskt "avskrivna". Under mina två års vistelse i Ryssland hade jag tillfälle att komma i personlig kontakt med nästan varje besökare och med varje delegerad från Europa, Asien, Amerika o. Australien, vilka samlats i Moskva för att övervara den internationella kommunistkongressen och den revolutionära fackföreningskongressen som hölls där det sista året. Flertalet av dem kunde se och förstå vad som hade inträffat i landet. Men det var gottfälligt undantag att man hade blick och kurage nog att göra till regel att endast hela sanningen kunde vara saken till gagn.

Som en annan regel gäller, att de olika besökarna i Ryssland voro ytterst sorglösa angående sanningen och systematiskt det ögonblick de började "upplysa" världen. Deras försäkringar inskränkte sig mästadels till kriminell idioti. Tänk t. ex. på George Landsbury (utgivaren av Daily Herald i London), vilken fastslog att broderskapets, jämlikhetens och kärlekens idéer, som förkunnats av Jesus Nazarenen, voro realiserade i Ryssland — och det vid samma tid Lenin beklagade sig över „nödvändigheten av militär kommunism, påtvingad oss av de allierades intervention och blockad“. Betrakta vi "jämlikheten", så delade den befolkningen i Ryssland i 36 kategorier efter rantioner som erhöles och löner som uppbyros. En annan engelsman, en bemärkt författare, utropade emfatiskt att allting skulle vara bra i Ryssland, funnes inte bara inblandningen utifrån ... under det hela distrikt i öster, söder och i Sibirien, några av dem större än Frankrikes areal, befunno sig i väpnad resning mot bolsjevikerna och deras agrarpolitik. Andra litteratörer prisade Rysslands fria sovjetsystem, medan

18,000 av landets söner lågo döda i Kronstadt i striden för fria sovjets.

Men varför utbreda sig över denna litterära prostitution? Läsaren skall säkerligen med lätthet erinra sig ananiasernas⁽³⁾ legion, som i utlandet sökte neka till de fakta, som Lenin sökte förklara som oundvikliga. Jag vet att många delegerade och andra trodde att den verkliga ryska situationen, om den blev känd i utlandet, måste konstatera reaktionärernas och intervenerandens hand. En sådan tro gjorde dock icke nödvändigt att utmåla Ryssland som ett veritabelt arbetarnas eldorado. Men den tid, då det måste betraktas som oklokt att tala omständligt om den ryska ställningen, är för länge sedan förbi. Denna period var förvisad till historiearkiven, betingad genom införandet av "den nya ekonomiska politiken". Nu har den tid kommit, då vi måste lära revolutionens lärdomar och orsakerna till dess fall. Att vi må undvika misstagen den gjort (Lenin säger öppet att de varit många); att vi må vara i stånd att adoptera dess bästa värk; vi måste känna hela sanningen om Ryssland.

Det är därför som jag betraktar som positivt brottslig den nuvarande verksamheten av vissa arbetets män och andra och som ett förräderi mot världsarbetarnas intressen. Jag refererar mig till män och kvinnor, några av dem delegerade vid kongresserna som hölls i Moskva 1921, vilka ännu fortsätta att propagera de "vänliga" lögnerna om Ryssland, bedraga massorna med blomstermålningar om arbetsvillkoren i detta land och även söka beveka andra lands arbetare att överflytta i stort antal till Ryssland. De bekräfta den modfälda andliga förvirring, som redan existerar i folksjälén, bedraga proletariatet genom falska påståenden om det närvarande och intetsägande löften för den närmaste framtiden. De sprida den farliga villfarelsen att revolutionen ännu är

⁽³⁾ Ananias = historiens störste lögnare.

levande och aktivt fortgår i Ryssland. Det är näst en gemen taktik. Naturligtvis är det lätt för en amerikansk arbetarledare, lekande med det radikala elementet, att skriva glödande berättelser om de ryska arbetarnas villkor, medan han undfängas av staten, utan att det kostar honom något, med lyx och de förnämsta hotellen i Ryssland. Han må i själva verket vidhålla att "inga pengar behövs", ty får han icke allt hans hjärta önskar gratis? Men varför skulle presidenten för en amerikansk skrädderiarbetsareunion icke fastslå att de ryska arbetarna åtnjuta full yttrandefrihet? Han är försiktig nog att icke erinra om att endast kommunister och "betrodna" tillåtas att tala, så långt plikten bjuder, medan den framstående besökaren "utforskar" arbetsvillkoren i fabriker.

Må historien vara barmhärtig mot dem — jag kan det icke.

II

På det att läsaren må kunna rätt uppskatta vad jag kommer att säga vidare, tror jag det är nödvändigt att i korthet redogöra för min andliga position vid tiden för min ankomst till Ryssland.

Det var för två år sedan. En demokratisk regering, "den friaste på jorden", hade deporterat mig — tillsammans med 248 andra politiserande

— från det land, varest jag hade levat i över trettio år. Jag hade på det eftertryckligaste protesterat mot den moraliska orätt, som begåtts av en förment demokrati och som var en återgång till de metoder som den så kraftigt fördömt i fråga om den tsaristiska avtokratin. Jag brännmärkte politikernas deportation som ett våldförande av människans fundamentalaste rättigheter och jag förfäktade det som en principfråga.

Men mitt hjärta var tillfredsställt. Redan vid februarirevolutionens utbrytande hade jag längtat att få fara till Ryssland. Men fallet Mooney hade hindrat mig. Jag var obenägen att desertera från striden. Då jag själv var fängslad i Förenta staterna och straffad för min opposition mot världsslaktningen. Under två år förhindrade den federala tukthusinrättningens påtvingade gästfrihet min avresa. Deportation följde därpå.

Mitt hjärta var tillfredsställt, sade jag. Ett matt ord för att uttrycka den känsla av glädje som fyllde mig vid utsikten att få besöka Ryssland. Ryssland! Jag skulle fara till det land som hade sopat bort tsardömet från kartan. Jag såg den sociala revolutionens land! Kunde det finnas en större glädje för den som sedan sin barndom hade varit en rebell mot tyranniet, vars ungdoms formlösa drömmar hade skådat mänskligt broderskap och lycka och vars hela liv egnats åt den sociala revolutionen!

Resan var en inspiration. Ehuru vi voro fångar, behandlade med militärisk stränghet, och "Buford", en gammal otät skuta, som flera gånger försatte våra liv i fara under månadens Oayssé, höll likväl tanken att vi voro på väg till de revolutionära löftenas land hela sällskapet i bästa stämning, i skälvande bidan på den stora dagens snara ankomst. Längre, längre räckte resan; skamliga de villkor vi voro tvungna att uthärda; hopträngda under däck; levande i ständigt fuktighet och förskämd luft; livnärda med de eländigaste ransjoner. Vårt tålmod var i det närmaste uttömt, likväl hade vårt kurage ej slappnat och slutligen nådde vi vår bestämmelseort.

Det var den 19 januari 1920, då vi beträdde Sovjetrysslands jord. En känsla av högtidlighet, av vördnad nästan överväldigade mig. Så måste mina fromma gamla förfäder ha känt vid sitt första inträde i det allra heligaste. En stark önskan kom på mig att falla ned och kyssa jorden — den jord som var helgad av generationers blod, lidande och martyrskap, vigd ånyo av min egen tids triumferande revolutionärer. Aldrig förr, ej ens då jag hade lössläppts från 14 års fängelses förskräckliga mara, hade jag varit så djupt upprörd, — längtande att få omfamna mänskligheten, att få lägga mitt hjärta vid dess fötter, att få ge mitt liv ett tusen år, om det blott vore möjligt, i tjänst åt den sociala revolutionen. Det var mitt livs mäst sublimes dag.

Vi mottogos med öppna armar. Den revolutionära hymnen, spelad av det militära röda bandet, hälsade oss entusiastiskt, då vi överskredde ryska gränsen. Hurraropen av de rödmössade försvararna av revolutionen ekade genom skogarna, rullande på avstånd likt åskans dån. Med böjt huvud stod jag i närheten av den triumferande revolutionens synliga symboler. Med böjt huvud och ödmjukt hjärta. Min själ var stolt, men ödmjuk i medvetandet av den aktuella revolutionen. Vilket djup, vilken storhet ligger icke däri, vilka oberäkneliga möjligheter utbredde sig vid dess åsyn!

Jag hörde den stilla rösten i min själ: "må ditt förflutna liv ha lämnat sitt bidrag, om än så ringa, till förverkligandet av det stora mänskliga idealet till dess lyckliga början". Och jag blev medveten om den stora lycka som erbjöds mig, att hjälpa, att verka, att arbeta med varje fiber i min varelse för detta underbara folk vid det fullständiga genomförandet av dess revolution. De hade kämpat och segrat. De proklamerade den sociala revolutionen. Det ville säga att förtrycket hade upphört, att underkastelsen och slaveriet, människans dubbla kval, voro upphävd. Generationers, århundradens hopp hade till sist förverkligats, rättvisa hade blivit grundad på jorden — åtminstone på den del därav som var Sovjetryssland och aldrig mer skall det dyrbara arvet gå förlorat.

Men år av krig och revolution ha uttömt landet. Det finns lidande och hunger och stort behov av starka hjärtan och villiga händer att verka och hjälpa. Mitt hjärta klappade av glädje. Alltid, jag vill ge mig själv fullt och helt åt folket, jag skall föryngras och åter bli ung i varje större ansträngning, i det hårdaste arbete för främjandet av det gemensamma bästa. Mitt hela liv vill jag viga åt förverkligandet av världens stora hopp, den sociala revolutionen.

Vid arméns första ryska utpost hölls ett massmöte för att välkomna oss. Den stora hallen, proppad med soldater och sjömän, nunneklädda kvinnor på estraden, talen, luften mättad med revolution i aktion – allt gjorde ett starkt intryck på mig. Nödgad att säga något, tackade jag de ryska kamraterna för deras varma välkomsthälsning till de amerikanska deporterade, lyckönskade dem till deras heroiska kamp och uttryckte min stora glädje att vara i deras mitt. Och då smälte min tanke och känsla samman i en sentens. "Dyra kamrater", sade jag, "vi ha icke kommit för att undervisa men för att lära, för att lära och hjälpa".

Sålunda gjorde jag mitt inträde i Ryssland. Sålunda kände de flesta av mina kamrater deporterade.

Vad jag lärde, lärde jag bit för bit, dag för dag, i landets olika delar. Jag hade ett utomordentligt gynnsamt tillfälle till iakttagelse och studium. Jag stod i nära beröring med ledarna av det kommunistiska partiet, umgicks mycket med de aktivaste männen och kvinnorna, deltog i deras arbete och for vitt och brett genom landet under gynnsammaste betingelser för personlig kontakt med arbetarnas och böndernas liv. Först kunde jag icke tro att vad jag såg var verklighet. Jag ville icke tro mina ögon, mina öron, mitt omdöme. Såsom det jag såg avspeglar det som synes avskyvärt hemskt, så syntes Ryssland reflektera revolutionen såsom en fruktansvärd vanställning. Det var en svag karrikatur av det nya livet, världens hopp. Jag skall nu icke gå in på en detaljerad beskrivning av mina första intryck, mina undersökningar och den långa process som resulterade i min slutliga övertygelse. Jag stred obarmhärtigt, bittert mot mig själv. Jag stred i två år. Det är svårast att övertyga vad som icke behöver övertygas. Och, jag tillägger, jag behövde icke övertygas om att revolutionen i Ryssland hade blivit en hägring, ett farligt bedrägeri. Långe och hårt stred jag mot denna överbevisning. Dock voro bevis hopade och var dag bragte allt värre vittnesmål. Mot min vilja, mot mina förhoppningar, mot hela glöden av min beundran och entusiasm som brann inom mig för Ryssland, jag var övertygad – övertygad om att den ryska revolutionen hade bragts till döds.

Huru och av vem?

III

Det har försäkrats av några författare att bolsjevikernas uppstigning till makt i Ryssland gjorts genom en överrumpling och tvivel ha uttryckts angående oktober-ändringens sociala natur.

Ingenting kunde vara längre från sanningen. Som en sak av historiskt faktum var den stora händelse, känd som oktoberrevolutionen, i djupaste mening en social revolution. Den karakteriserades av allt som är utmärkande för en sådan fundamental förändring. Den utfördes icke av något politiskt parti men av folket självt på ett sätt som radikalt omdanade de hittills existerande ekonomiska, politiska och sociala förhållandena. Men den egde icke rum i oktober. Denna månad bevittnade endast den formella, "lagliga sanktionen", de revolutionära händelserna som hade föregått den. Veckor och månader förut hade den aktuella revolutionen gått över hela Ryssland, stadsproletariatet hade tagit i besittning verkstäder och fabriker, medan bönderna exproprierade de stora egendomarna och begagnade jorden för eget bruk. Vid samma tid spirade arbetarkommittéer och sovjets upp över hela landet och den gradvisa övergången av makten från den provisoriska regeringen till sovjets började. Detta egde först rum i Petrograd, därefter i Moskva, spriddes hastigt till Volga-regionen, Uraldistriktet och till Sibirien. Folkviljan fann uttrycket i mottot "all makt till sovjets" och det flög genom landet härs och tvärs. Folket hade rest sig, den verkliga revolutionen var ett faktum. Situationens grundton var anslagen av nordsovjets kongress, vilken proklamerade: "Kerensky's provisoriska regering måste gå, sovjeterna äro den enda makten!"

Detta egde rum den 10 oktober. Praktiskt taget fanns den verkliga makten redan med sovjeterna. I juli var Petrograd-resningen mot Kerensky krossad. Men i augusti var de revolutionära arbetarnas och garnisonens inflytande starkt nog att de kunde förhindra Korniloffs planerade attack. Petrograds sovjet vann makt dag från dag. Den 16 oktober organiserade det sin egen revolutionära militärkommitté, en akt av utmaning mot och öppet ogillande av regeringen. Sovjeten beredde sig genom sin revolutionära militärkommitté att försvara Petrograd mot Kerensky's koalitionsregering och general Kaledins och hans kontrarevolutionära kosackers möjliga anfall. Den 22 oktober demonstrerade Petrograds hela proletärbefolkning, solidariskt understödd av garnisonen, mot regeringen och till förmån för "all makt till sovjets". Allryska kongressen av sovjets öppnades den 25 oktober. Den provisoriska regeringen, seende hela sin existens i största fara, tog sin tillflykt till en drastisk aktion. Den 23 oktober hade Petrograds sovjet befallt Kerensky's kabinett att dra sig tillbaka inom 48 timmar. Driven till förtvivlan företog Kerensky – den 24 oktober – sig att undertrycka den revolutionära pressen, avrätta de mest framskjutna revolutionärerna i Petrograd och avsätta aktiva kommissarier. Regeringen litade på "de trogna trupperna" och på militärskolornas unga junkrar. Men det var för sent – försöket att hålla uppe den övergivna regeringen. Under natten den 24–25 oktober (6–7 nov.) var Kerensky's regering upplöst – försiggånget utan blodsutgjutelse – och sovjeternas ensamvalde var fastslaget. Kommunistpartiet steg till makt. Det var ryska revolutionens politiska höjdpunkt.

IV

Bolsjevikregimen.

Flera faktorer bidrog till revolutionens framgång. Till att börja med mötte den nästan ingen aktiv opposition; den ryska bourgeoisin var oorganiserad, svag och utan kampmod. Men det viktigaste skälet låg i den allt absorberande entusiasm, varmed de revolutionära stridsropen hade eldat hela folket: "Ned med kriget!" "Fred genast!" "Jorden åt bonden, fabriken åt arbetaren!" "All makt till sovjets!" — de voro uttryck för de stora massornas lidelsefulla själsskri och djupaste behov. Ingen makt kunde motstå deras mirakulösa verkan.

En annan mycket viktig faktor var de olika revolutionära elementens enighet i deras opposition mot Kerensky's regering. Bolsjeviker, anarkister, socialrevolutionära partiets vänsterfraktion, de från fångelserna och sibirisk förvisning befriade många politikerna och de hundratals återvända revolutionära emigranterna hade alla arbetat under februari—oktober månaderna för ett gemensamt mål.

Men om "det var lätt att börja" revolutionen, såsom Lenin uttryckte sig i ett av sina tal; att utveckla den, att bringa den till dess logiska slutsats var en annan och svårare sak. Två betingelser voro avgörande för ett sådant fullkommande: fortsatt enighet bland alla de revolutionära krafterna

och användandet av landets goda vilja, initiativ och energi för det betydelsefulla verket av det nya sociala uppbyggandet. Man måste alltid komma ihåg — och komma ihåg tillräckligt — att revolution betyder icke blott förstörelse. Det betyder förstörelse plus nybyggnad, med den starkaste betoningen på plus. Olyckligast var att bolsjevikernas principer och metoder voro ödesbestämda att snart visa sig som en hämsko på, som ett hinder för massornas skapande verksamhet. Bolsjevikerna äro marxister. Ehuru de under oktoberdagarna hade akcepterat och proklamerat anarkistiska paroller (direkt aktion genom folket, expropriation, fria sovjets o. s. v.), var det icke deras sociala filosofi som dikterade denna hållning. De hade känt den folkliga pulsen — revolutionens stigande vågor hade fört dem långt bakom deras teorier. Men de förblevo marxister. I grund och botten hade de ingen tro på folket och dess skapande initiativ. Som socialdemokrater mistrodde de bönderna, räknade mera på understödet av den lilla revolutionära minoriteten bland industrielementen. De hade försvarat konstituanten och endast när de övertygats om att de icke skulle få majoritet där och fördens skull icke vara i stånd att ta statsmakten i egna händer, beslöto de plötsligt nationalförsamlingens upplösning, ehuru steget var en vederläggning och en förnekelse av de marxistiska fundamentalprinciperna. (Det var en anarkist Anatoly Zeleznyakoff, i tjänstgöring på slottsgården, vilken tog initiativet därtill). Som marxister yrka bolsjevikerna på jordens nationalisering — eganderätt, distribution och kontroll skola ligga i statens hand. De äro principiella motståndare till socialisering och endast trycket från den socialrevolutionära vänsterfraktionen (Spiridonova-Kamkoff-vänstern), vars inflytande bland bönderna är traditionellt, tvungo bolsjevikerna att "svälja socialrevolutionärernas hela program", såsom Lenin efteråt uttryckte det.

Från de första dagarna av deras uppstigning till politisk makt började bolsjevikernas marxistiska tendenser att manifesteras sig till revolutionens skada. Den socialdemokratiska misstron mot bönderna influerade på deras metoder och åtgärder. Vid allryska konferenser fingo bönderna icke lika representation som industriarbetarna. Icke endast byspekulanterna och exploatörerna, men hela agrarbefolkningen brännmärktes som "små bossar" och "bourgeois", för "oförmåga att hålla jämna steg med proletariatet på vägen till socialism". Bolsjevikregimen gjorde åtskillnad på bonderepresentanterna i sovjets och å nationalkonferenserna, sökte att bryta udden av deras självständiga uppträdande, inskränkte jordkommissariatets planer och verksamhet, då den mest vitala faktorn i Rysslands rekonstruktion. (Kommissariatet stod under uppsikt av en vänstersocialrevolutionär). Oundvikligt ledde denna hållning till mycket missnöje hos de stora bondemassorna. Rysslands musjiker äro rättframma och naiva. Men med den primitiva människans instinkt känner han hastigt en orät, tingen än så

skicklig dialektiker kan bringa honom ur hans en gång omfattade övertygelse. Marxistiska credits egentliga hörnsten, proletariatets diktatur, verkade på bonden som en utmaning och som en orätt. Han fordrade lika del i organisationen och administrationen av landets affärer. Hade han icke varit förslavad, undertryckt och ignorerad länge nog? Proletariatets diktatur harmade bonden som en missaktning mot sig själv. "Om diktatur måste finnas", argumenterade han, "varför icke av alla som arbeta, av stadsarbetaren och bonden tillsammans?"

Sedan kom Brest-Litovsk-freden. I dess långt gående resultat blev den dödsslaget mot revolutionen. Två månader förut, i december 1917, hade Trotzky tillbakavisat med en fin gest av nobel indignation den av Tyskland erbjudna freden på villkor som voro mycket fördelaktigare för Ryssland. "Vi föra intet krig, vi underskriva ingen fred!" hade han sagt, och det revolutionära Ryssland applåderade honom. "Ingen kompromiss med den tyska imperialismen, inga medgivanden" ekade det genom landet; och folket stod färdigt att försvara sin revolution ända till döds. Men nu fordrade Lenin ratificeringen av en fred som innebar det mest modlösa förräderi mot den större delen av Ryssland. Finland, Lettland, Lithauen, Ukraina, Vitryssland, Bessarabien — alla gingo över till den tyska inkräktaren och deras egen bourgeois förtryck och exploatering. Det var en oerhörd sak — upproffrandet av revolutionens principer och dess intressen. Lenin vidhöll ratifikationen på den grund att revolutionen behövde "en stunds vila", att Ryssland var utmattat och att freden skulle ge "de revolutionära oaserna" kraft till nya ansträngningar. Trotzky förhöll sig tyst. De revolutionära krafterna sprängdes. Vänstersocialrevolutionärerna, de flesta anarkisterna och många av de partilösa revolutionära elementen motsatte sig häftigt att sluta fred med imperialismen, särskilt på de villkor Tyskland hade dikterat. De förklarade att en sådan fred skulle vara ödesdiger för revolutionen, att principen "fred utan annekteringar" finge icke offras, att de tyska villkoren innebure det nedrigaste förräderi mot arbetarnas och provinsernas allmog, att freden skulle blottställa hela Ryssland för ekonomiskt och politiskt beroende av den tyska imperialismen, att inkräktarna själva ville komma i besittning av Ukrainas säd och Dons kol och driva Ryssland till industriell ruin.

Men Lenins inflytande var starkt. Han segrade. Brest-Litovsk freden ratificerades av den 4:de sovjetkongressen.

Det var Trotzky, vilken först försäkrade under avvisande av den tyska freden på de erbjudna villkoren i december 1917 att arbetarna och bönderna, inspirerade och beväpnade av revolutionen, skulle medelst guerillakrig besegra en invasionsarmé. Vänstersocialrevolutionärerna kallade nu till bonderesningar, till kamp mot tyskarna, övertygade att ingen armé skulle kunna besegra den revolutionära glöden hos ett folk som kämpade för bevarande av dess stora revolutions frukter! Arbetare och bönder, lyssnande till detta upprop, bildade militärdetachment och störtade till Ukrainas och Vitrysslands hjälp, tappert stridande mot de tyska inkräktarna. Trotzky befalld ryska armén att förfölja och undertrycka dessa friskaror.

Mordet på Mirbach följde härefter. Det var det vänstersocialrevolutionära partiets protest och utmaning mot den preussiska imperialismen i Ryssland. Bolsjevikregeringen började vidta åtgärder till deras underkuvande, den hade nu en känsla av att stå i obligation till Tyskland. Dzerzhinsky, allryska utomordentliga kommissionens ledare, fordrade terroristernas utlämnande. Det var en unik situation i revolutionsannalerna: ettirevolutionärt parti med makt krävande av ett annat revolutionärt parti, med vilket det samarbetat, arrestering och bestraffning av en revolutionär för avdagatagandet av en imperialistisk regerings representant. Brest-Litovsk freden hade ställt bolsjevikerna i den onaturliga ställningen av en gendarm för der Kaiser. Vänstersocialrevolutionärerna besvarade Dzerzhinsky's fordran med den senares arrestering. Denna handling och de väpnade skärmytslingarna, som följde därpå, (ehuru obetydliga i sig själva) voro helt och hållet utförda av de bolsjevikiska politikerna. De förklarade att det var ett försök av vänstersocialrevolutionära partiet att bemäktiga sig regeringstömmarna. De förklarade detta parti fogelfri och dess utrotning började.

Denna bolsjevikiska metod och taktik var icke av tillfällig natur. Snart blev det klart att det är den kommunistiska statens ständiga politik att krossa varje slags yttring som icke var i överensstämmelse med regeringen. Efter ratifikationen av Brest-Litovsk freden återkallade vänstersocial-revolutionärerna sina representanter i folkkommisariernas sovjet. Bolsjevikerna voro i besittning av den ensamma kontrollen över regeringen. Under en eller annan förevändning fullföljde de den mest godtyckliga och grymma undertryckning av alla de andra politiska partierna och rörelserna. Mensjevikerna och högersocialrevolutionärerna hade "likviderats" långt förut, tillsammans med den ryska bourgeoisin. Nu var det de revolutionära elementens tur — vänstersocialrevolutionärerna, anarkisterna, de partilösa revolutionärerna.

Men dessas "likvidation" inbegrep mycket mer än undertryckandet av små politiska grupper. Dessa revolutionära element hade strängt förföljts, vänstersocialrevolutionärerna bland bönderna, anarkisterna huvudsakligen bland stadsproletariatet. Den nya bolsjeviktaktiken inneslöt systematisk utrotning av varje tecken till missnöje, förkvävandet av all kritik och tillintetgörandet av all självständig opinion eller ansträngning. Med denna fas inträdde bolsjevikernas diktatur över proletariatet, såsom det populärt karaktäriserades i Ryssland.

Regeringens ställning till allmogen är en öppet fientlig. Mer tilltagande tillgripes våldet. Arbetarunionerna upplösas, ofta med våld, när deras lojalitet till kommunistpartiet misstänktes. De kooperativa föreningarna angripas. Denna stora organisation, det broderliga bandet mellan land och stad, vars ekonomiska funktioner voro så vitala för Rysslands och revolutionens intressen, hindras i sitt viktiga arbete för produktion, byte och distribution av livsförnödenheterna, förstöras och slutligen helt och hållet upphävas. Arresteringar, nattundersökningar, zassada (husblockad), avrättningar höra till ordningen för dagen. Den extra utomordentliga kommissionen (tjekan), ursprungligen organiserad för att bekämpa kontrarevolution och spekulation, har blivit varje arbetares och bondes skräck. Dess hemliga agenter äro överallt, alltid uppdrivande "stämplingar", kungörande razstrel (skjutning) av hundratals utan rannsaking, dom eller appell. Från att vara ämnad till försvar för revolutionen, blir tjekan den mest förskräckliga organisation, vars orättvisa och grymhet spred fasa över hela landet. Allsmäktig, utan ansvar, blir tjekan sin egen lag, har sin egen armé, tillsätter politiska, judiciella, administrativa och exekutiva myndigheter, stiftar sina egna lagar som stå över den officiella statens. Fängelserna och koncentrationslägren äro fyllda med förmenta kontrarevolutionärer och teoretiker, 95 proc. av dem äro utsvultna arbetare, enkla bönder; och även barn av 10 till 14 år. (Se berättelserna om fängelseundersökningarna "Ivrasnay a Gazetta" i Petrograd, "Pravda" i Moskva, maj, juni, juli 1920). Kommunism göres liktydigt med tjekism i folkmeningen, den senare uttryck för allt som är gement och hrutalt. Fröet till kontrarevolutionär känsla är sått med hand.

De andra åtgärder av "den revolutionära regeringen" voro i enlighet med dessa utredningar. Mekanisk centralisation, runt om, är egnad att paralysera landets industriella och ekonomiska värksamhet. Initiativet tillbakavisas, fri värksamhet systematiskt avskräckes. De stora massorna äro berövade allt tillfälle att delta i revolutionens politik eller ta del i förvaltningen av landets affärer. Regeringen monopoliserar varje levnadsväg; revolutionen är avstängd från folket. En byråkratisk maskin är skapad, som är avskräckande för dess numerär, ineffektiv och korrumpad. Endast i Moskva översteg 1920 denna nya klass av "sovburs" (bolsjevikiska byråkrater) antalet tjänsteinnehavare i hela Ryssland under tsaren 1914. (Se officiella undersökningsrapporterna av Moskva-sovjets kommitté 1921.) De bolsjevikiska ekonomiska åtgärdarna, effektivt understödda av denna byråkrati, förstör fullständigt landets redan förklarade industriella liv. Lenin, Zinovjeff och andra kommunistledare dundra häftigt mot den nya sovjet-bourgeoisin och utfärda beständigt nya dekret som stärka och öka dess medlemmar och inflytande. Yedinolitchiye-systemet är infört : förvaltning genom en person. Lenin själv är dess upphovsman och förnämsta advokat. Härefter upphävas värkstads- och fabrikskommittéerna, berövade all makt. Varje kvarn, gruva och fabrik, järnvägarna och alla de andra industrierna skötas av en enda person, en "specialist"; och den gamla tsaristbourgeoisin inbjudes att stiga in. De förra bankirerna, börsoperatörer, kvarnegare och fabriksbossar bli administratörerna, i besittning av all industriernas kontroll och med absolut makt över arbetarna. De beklädas med auktoritet att anställa, använda och avskeda "händerna", att ge eller frånta dem livsmedelsrationen, ävensom att straffa och överlämna dem till tjekan. De arbetare vilka hade kämpat och blött för revolutionen, vilka voro villiga att lida, frysa och svälta för dess försvar, kände djupt detta oerhörda tvång. De betrakta det som det värsta bedrägeri. De vägra under revolutionen att låta sig kommendera av de egare och förmän de hade förut, bortkörda av dem från fabrikena och vilka hade varit så hårda och brutala mot dem. De ha intet intresse av en sådan nybyggnad. Det nya systemet, infört av Lenin som industrins frälsare, resulterar i fullständig paralysering av Rysslands ekonomiska liv, driver arbetarna i massor från fabrikena och fyller dem med hat och bitterhet mot allt "socialistiskt". Den marxistiska mekaniseringen av revolutionens principer och taktik har beseglat dess dom.

Det fanatiska sveket att en liten sammansvuren grupp, såsom den var, kunde åvägabringa en fundamental social omdaning, blev bolsjevikernas Frankenstein⁽⁴⁾. Det förde dem till en otrolig avgrund av skändlighet

⁽⁴⁾ Frankenstein är en mytologisk person, som blev så stark och mäktig att hans styrka förvandlades till brutalitet och vände sig mot

och barbarism. En sådan teoriers metoder, dess oundvikliga syften äro tvåfaldiga: dekretter och terror. Intetdera av dem ha bolsjevikerna undvarit. Såsom Bukharin, de kämpande bolsjevikernas främsta ideolog, menade att terrorism är den metod, genom vilken den kapitalistiska mänskliga naturen skall omdanas till dugligt bolsjevikiskt medborgarskap. Frihet är "en borgerlig fördom" (Lenins älsklingsuttryck), yttrandefrihet, och pressfrihet är onödigt, skadligt. Den centrala regeringen är all kunskaps och visdoms deposition. Den skall göra allting. Medborgarens enda plikt är lydnad. Statens vilja är den högsta.

Avklätt de vackra fraserna, måst avsett för västerns tillgodogörande, var och är detta bolsjevikregeringens praktiska ställning. Denna regering, Rysslands verkliga och enda aktuella regering, består av fem personer, medlemmar av den inre cirkeln av ryska kommunistiska partets centralkommitté. Dessa "fem stora" äro allsmåttiga. Denna grupp i dess sanna konspirativa väsen, har haft kontrollen över Rysslands och revolutionens öden sedan Brest-Litovsk freden. Vad som har hänt i Ryssland sedan har varit strikt i överensstämmelse med den bolsjevikiska tolkningen av marxismen. Denna marxism, återspeglad i den kommunistiska inre cirkeln överdrivna tro på sin allvetenhet och allmakt, har åvägabragt Rysslands nuvarande fall. I samklang med dess teori har oktoberrevolutionen kallblodigt förstörts. Det yttersta målet har varit en stark centraliserad stat med kommunistpartiet som absolut kontrollant; folkinitiativet, massornas revolutionärt skapande krafter avlägsnades. Valsystemet upphävdes först i hären och flottan, sedan i industrierna. Bonde- och arbetarsovjets blevo kastrerade o. ombildade till lydiga kommunistkommittéer med tjekans hotande svärd hängande över sig. Arbetarunionerna gjordes regeringsmässiga, deras verksamhet undertrycktes, de förvandlades till verkställare av statens befallningar. Allmän militärtjänst, sammankopplad med dödsstraff för samvetsömna motståndare, tvångsarbete med en ofantligt stor byråkrati för "desertörer" häktande och bestraffning, allmogens agrar- och industriinskrivning, militärkommunism i städerna och rekvisitionssystemet på landet, karaktäriserat av Radek som rätt och slätt spannmålsplundring, (Internationella presskorrespondensen, engelska upplagan, vol. 1, n:r 17), undertryckandet av arbetarnas protester genom utkommendering av militär, bondemissnöjets förkvävande med järnhand, utsträckt även till piskning av bönderna och rasering av deras byar med artilleri (i Ural, Volga och Kubandistriktet, i Sibirien och Ukraina); detta karaktäriserar kommuniststatens ställning till folket, innefattar bolsjevikernas "konstruktiva, sociala och ekonomiska politik".

Ännu höllo de ryska bönderna och arbetarna ut, prisande revolutionen, för vilken de hade lidit så mycket, tappert stridande på en mängd militära fronter. De försvarade revolutionen, såsom de trodde. De svulto, frös och dogo i tusental i det fåfänga hoppet att de förskräckliga saker, vartill kommunisterna gjorde sig skyldiga, skulle snart upphöra. De bolsjevikiska fasorna voro — tänkte den enkla ryssen — på ett eller annat sätt det oundvikliga resultatet tack vare de mäktiga fienderna "från utlandet", vilka angrepp deras älskade land. Men då krigen äntligen voro över — folket eftersade omisstänksamt den officiella pressen — skulle bolsjevikerna säkerligen vända åter på den revolutionära stig de slogo in på i oktober 1917, den väg krigen hade tvungit dem tillfälligtvis att lämna.

Massorna hoppades och — ledo. Och då äntligen krigen voro slut, drog Ryssland en nästan hörbar suck av lättnad, en lättnad, blandad med ett starkt hopp. Det var det avgörande ögonblicket; det stora provet var kommet. En nations själ skälvde. Att vara eller icke vara? Och då kom den nakna verkligheten. Folket stod bestört. Förtrycket fortfor, blev också värre. De sjörövaraktiga rasvyorstka, straffexpeditionerna mot bönderna, minskade icke deras mördarverk. Tjekan snokade upp "sammansvärjningar", avrättningar egde rum som förut. Terrorismen pågick hejdlöst. Den nya bolsjevikbourgeoisin behärskade arbetarna och bönderna; officiell korruption förekom allmänt och öppet. Stora mängder livsmedel hade ruttnat bort till följd av bolsjevikisk oförmåga och centraliserat statsmonopol — folket svält. Petrogradarbetarna, alltid i teten vid revolutionärt arbete, voro de första att uttrycka sitt missnöje och protest. Kronstadts sjöfolk förklarade efter en undersökning av Petrogradproletariatets fordringar, sig solidariskt med arbetarna. I sin tur bekantgjorde de sin ståndpunkt för fria sovjets, fria från kommunistiskt tvång. Sovjeterna som i verkligheten skulle representera de revolutionära massorna och kungöra deras behov. I Rysslands mellersta provinser, i Ukraina, Kaukasus, Sibirien, överallt varest folket gjorde sina behov kända, tillkännagav sitt betryck, infortrade regeringen deras krav. Bolsjevikstaten svarade med sitt vanliga argument. Kronstadts sjöfolk decimerades (dvs. till bestraffning uttogs eller utlottades en av tio), Ukrainas "bandiler" massakrerades, "rebellerna" i östern nedmejadades med maskingevär.

Då detta var gjort, förkunnade Lenin vid ryska kommunistpartiets 10:de kongress (mars 1921) att hans förra åtgärder voro alla oriktiga. Razvyorstkan, livsmedelrekvisitionen, var en ren plundring. Militärvåldet mot allmogen "ett allvarligt misstag". Arbetarna måste lämnas hänsyn. Sovjetbyråkratin är korrumberad och brottslig, en hop parasiter. Metoderna vi ha använt ha slagit fel. Folket, jordbruksbefolkningen i synnerhet, står ännu inte i jämnhöjd med de kommunistiska "principerna". Privateganderätt måste åter införas, fri handel ordnas. Fördenskull är den bästa kommunisten den som kan driva den bästa handeln. (Lenins uttryck).

honom själv och förintade honom.

V

Närvarande utsikter

Tillbaka till kapitalism!

Den närvarande situationen i Ryssland är mäst regellös. Ekonomiskt är det en kombination av stats- och privatkapitalism. Politiskt fortfar "proletariatets diktatur" eller, mer korrekt, den inre cirkelns av kommunistpartiet diktatur.

Bönderna ha tvungit bolsjevikerna att göra dem medgivanden. Rekvisitionen med våld är upphävd. I dess ställe har trätt en innaturaskatt, en viss procent av det bonden producerar går till regeringen. Fri handel har legaliserats och jordbrukarna kunna nu byta eller sälja sitt överskott till regeringen, till de återställda kooperativa föreningarna eller på öppen marknad. Den nya ekomiska politiken öppnar på vid gavel dörren till exploatering. Den bekräftar sparsamheten beträffande förbättring och anhopning av rikedom. Jordbrukarna få nu dra profit av sina skördar, arrendera mer jord och exploatera de bönders arbete som ha litet jord och inga hästar att bruka den med. Bristen på boskap och dåliga skördar i några delar av landet har skapat en ny klass av "jordbrukarband", vilka arrendera själva ut till bonden. Man vill vara välgörande mot bonden (the well-to-do peasant). Det fattiga folket drar från dessa regioner, vilka hemsökas av hungersnöd och öka den fattiga klassen. Bykapitalisten är under bildning.

Stadsarbetaren i Ryssland är under den nya ekonomiska politiken i precis samma ställning som i vilket annat kapitalistiskt land. Den fria livsmedelsdistributionen är upphävd undantagandes för ett färretal industrier, som drivs av staten. Arbetaren betalas löner och måste betala för sitt oundgängligaste — såsom i vilket annat land. De flesta industrier, försåvitt de äro i verksamhet, ha lämnats eller utarrenderats till privata personer. Den lilla kapitalisten har nu fria händer. Han har ett stort fält för sin verksamhet. Jordbrukarens Överskott, industriernas, bondeföreningarnas och alla privatföretagens produkter äro föremål för vanlig affärsspekulation, kunna köpas och säljas. Konkurrensen inom minuthandeln leder till bildande och anhopning av förmögenheter i händerna på individerna.

Utvecklingen av stads- och bykapitalism kan icke länge existera jämsides med "proletariatets diktatur". Den onaturliga alliansen mellan denna och utländsk kapitalism skall i en nära framtid visa en annan vital faktor i Rysslands öden.

Bolsjevikregeringen söker även uppehålla den olyckssaliga villfarelsen att "revolutionen är i utveckling", att Ryssland är "styrt av proletära sovjets", att kommunistpartiet och dess stat äro identiska med folket. Det talas ännu i "proletariatets" namn. Det är att söka dupera folket med nya chimärer. Efter någon tid — förege bolsjevikerna nu —, då Ryssland industriellt rest sig på nytt med hjälp av dess helt säkert tilltagande kapitalism, skall "proletariatets diktatur" växa sig stark och vi skola återvända till nationaliseringen. Staten skall då systematiskt inskränka och undantränga de privata industrierna och sålunda bryta den under tiden utvecklade bourgeoisins makt. "Efter en period av partiell denationalisering börjar en kraftig nationalisering", säger Preobrazhensky, finanskommissarie, i sin artikel Den nya ekonomiska politikens perspektiver. Då skall "socialismen segra efter hela fronten" (samma källa). Radek är mindre diplomatisk. "Vi mena visserligen icke", försäkrar han i sin politiska analys av den ryska situationen, betitlad Är den ryska revolutionen en medelklass (bourgeois) revolution? (I. P. C., dec. 16, 1921), "att vid slutet av ett år skola vi åter konfiskera de nyligen hopade rikedomarna. Vår ekonomiska politik är baserad på en lång tidsperiod... Vi ha medvetet själva förberett samverkan med bourgeoisin, detta är tvivelsutan farligt för sovjetregeringens existens, emedan denna går miste om monopolet på industriell produktion ävensom mot bönderna. Innebär inte detta kapitalismens avgörande seger? Kunna vi då inte tala om vår revolution att den förlorat sin revolutionära karaktär?..."

På dessa fullkomligt tidsenliga och betecknande frågor svarar Radek frimodigt med ett karaktäristiskt nej. Det är naturligtvis sant, såsom Marx tänkt det, tillägger han, att ekonomiska förhållanden bestämma de politiska och att ekonomiska medgivanden till bourgeoisin måste leda till politiska medgivanden. Han erinrar om att då Rysslands mäktiga jordegande klass börjar göra ekonomiska medgivanden till bourgeoisin, dessa medgivanden snart följas av politiska medgivanden och slutligen den jordegande klassens kapitulation. Men han vidhåller att bolsjevikerna skola bibehålla sin makt även under den restaurerade kapitalismens betingelser. "Bourgeoisin är en historiskt försämrad, döende klass ... Det är därför som Rysslands arbetarklass (sic!) kan vägra att göra politiska medgivanden till bourgeoisin, sedan det ådagalagts att dess makt skall växa i nationellt och internationellt hastigare skala än ryska bourgeoisins makt".

Emellertid, ehuru det "auktoritativt" försäkras att hans "makt kommer att växa i ett nationellt och internationellt omfång" är den ryska arbetaren i en dålig ställning. Den nya ekonomiska politiken har gjort den proletära "diktatorn" till en vanlig, alldaglig lönslav, liksom hans broder i länder som icke blivit välsignade med socialistisk diktatur. Inskränkningen i regeringens nationalmonopol har resulterat i fördrivandet av hundra- och tusentals män och kvinnor från arbete. Många sovjetinstitutioner ha stängts, de som existera ha avskedat 50 till 75 proc. av sina anställda. Den stora inströmningen till städerna" av bönder och lantbor, ruinerade av razvyorstkan och flykten från hungernödsdistrikten ha framkallat ett arbetslöshetsproblem av hotande omfång. Det industriella livets återväckande genom privat kapital är en ytterst betänklig sak i överensstämmelse med den allmänna bristen på förtroende för bolsjevikstaten och dess löften.

Men när industrierna åter skola börja att fungera mer eller mindre systematiskt, skall Ryssland få se en mycket svår och sammansatt arbetarfråga. Arbetarorganisationer, fackförbund, existera icke i Ryssland, försvitt det angår sådana organisationers på lag grundade verksamhet. Bolsjevikerna upphävde dem länge sedan. Med utvecklingen av produktion och kapitalism, stats- såväl som privat, skall Ryssland stå inför uppkomsten av ett proletariat, vars intressen naturligtvis komma i konflikt med den arbetsgivande klassen. En bitter strid är oundgänglig. En kamp av tvåfaldigt slag: mot den privata kapitalisten och mot staten som arbetsgivare. Det är även antagligt att situationen kommer att utveckla ännu en fas: en antagonism mellan arbetare, använda i statsegande industrier, och de bättre betalda arbetarna i privata företag. Vilken blir bolsjevikernas ställning då? Den nya ekonomiska politikens ändamål är att uppmuntra på allt möjligt sätt utvecklingen av privata företag och att påskynda industrialismens tillväxt. Verkstäder, gruvor, fabriker och kvarnar ha redan lämnats till kapitalister. Arbetarnas krav ha en tendens att minska profitterna; de blanda sig i affärernas "regelmässiga gång". Och liksom vid sträjker nivellera de produktionen, paralysera industrin. Skola inte kapitalets och arbetets intressen förklaras solidariska i bolsjevikernas Ryssland?

Rysslands industriella och agrariska exploatering under den nya ekonomiska politiken måste oundgängligen, leda till en tillväxande stark arbetarrörelse. Arbetarnas organisationer skola förena och sammanföra stadsproletariatet och jordbrukets fattiga i det gemensamma kravet på bättre levnadsvillkor. Efter ryska arbetarens nuvarande sinnesförfattning, | inriktad genom hans fyra års erfarenhet om bolsjevikregimen, kan man anta med stor grad av sannolikhet att den kommande arbetarrörelsen i Ryssland skall utvecklas längs syndikalistiska linjer. Denna känsla är stark bland de ryska arbetarna. Den revolutionära syndikalismens : principer och metoder äro dem icke obekanta. Fabriks- och verkstadskommittéernas effektiva arbete, de första som togo initiativ till bourgeoisins industriella expropriation 1917, är ett inspirerande minne ännu levande i proletariats föreställning. Även i bolsjevikpartiet, bland dess arbetarelement, är den syndikalistiska idén populär. Den famosa arbetaroppositionen, ledd av Shliapnikoff och fru Kolontay, inom partiet, var förnämligast syndikalistisk. Som sådan undertrycktes den av Lenin-Zenovieff-partiet.

Vilken ställning skall bolsjevikregeringen nu ta till arbetarrörelsen i begrepp att utveckla sig; blir den helt eller endast delvis sympatisk? Hittills har staten varit en svuren fiende till arbetarsyndikalismen inom Ryssland, ehuru uppmuntrande den i andra land. Vid ryska kommunistpartiets 10:de kongress (mars 1921) förklarade Lenin skoningslöst krig mot även de svagaste symtom till syndikalistiska tendenser; och även diskussion om syndikalistiska teorier var förbjudet kommunisterna med hot av uteslutning ur partiet. (Se 10:de kongressförhandlingarna). Ett antal av arbetaroppositionen arresterades och sattes i fängelse. Det är icke lätt att anta att den kommunistiska diktaturen skall tillfredsställande lösa de svåra problemen, framsprungna ur en verklig arbetarrörelse, under bolsjevikiskt envælde. De inbegripa principerna om marxistisk centralisation, fack- eller

industriunionernas funktionering, oberoende av den allsmäktiga regeringen, och aktiv opposition mot privatkapitalismen. Men icke endast den stora och lilla kapitalisten skola Rysslands arbetare snart ha att kämpa mot. De skola inom kort komma att angripa statskapitalismen själv.

För att riktigt förstå den nuvarande bolsjevik-fasens anda och karaktär är det nödvändigt att göra klart för sig att den s. k. "nya ekonomiska politiken" är varken ny eller ekonomisk, egentligen kallat. Det är gammal politisk marxism, bolsjevikvisdomens enda källa. Som socialdemokrater ha de troget hållit sig till sin bibel. Endast ett land, varest kapitalismen är högt utvecklad, kan ha en social revolution, det är den marxistiska trons topp. Bolsjevikerna äro i begrepp att tillämpa den på Ryssland. Sant är, att i revolutionens oktoberdagar avveko de flera gånger från Marx' raka och smala stig. Icke emedan de tvivlade på profeten. Ingalunda. Snarare då att Lenin och hans grupp, politiska opportunist, hade tvungits genom oemotståndlig längtan att styra en sann revolutionär kurs. Men hela denna tid ha de hängt fast vid Marx' skört och sökte varje tillfälle att leda revolutionen i marxistiska kanaler. Såsom Radek naivt erinrar om, redan "i april 1918 i ett tal av kamrat Lenin försökte sovjetregeringen att definiera vår nästa fråga och utpekade vägen vi nu beteckna som den nya ekonomiska politiken". (I. P. C.: vol. 1, n:r 17).

Karaktäristiskt medgivande! I sanning, den nuvarande bolsjevikiska politiken är en fortsättning på den goda ortodoxa bolsjevikmarxismen av 1918. Bolsjevikledarna medge nu att revolutionen i dess utveckling efter oktober har varit endast politisk, icke social. Kommuniststatens mekaniska centralisation — det måste betonas — visade sig ödesdiger för landets ekonomiska och sociala liv. En våldsam partidiktatur förstörde arbetarnas och allmogens enighet och skapade en förvrängd, byråkratisk ställning beträffande revolutionär rekonstruktion. Det fullständiga förnekandet av yttrandefrihet och kritik icke endast för massorna utan även för kommunistpartiets menige själva resulterade i deras tillintetgörelse till följd av deras egen misstro.

Och nu? Bolsjevikmarxismen fortfar i det stackars Ryssland. Men det är oerhört brottsligt att förlänga denna blodiga komedi av misstag. Kommunistisk konstruktion är icke möjlig vid sidan av en sjuk kapitalism, utvecklad på konstlad väg. Denna kapitalism kan aldrig förstöras, såsom Lenin & C:o pretenderar att tro genom den ekonomiskt stärkta bolsjevikstatens regelbundna förlopp. Den "nya" politiken är fördenskull ett bedrägeri och en snara, i grund reaktionär. Denna politik skapar själv nödvändigheten av en ny revolution.

Måste den pinade mänskligheten evigt trampa samma felaktiga kretsång?

Vilja arbetarna äntligen lära den ryska revolutionens lärdom att varje regering, vad än dess vackra namn och fina löften må vara, är, till följd av dess inneboende natur som regering, destruktiv i dess ändamål att vara den sociala revolutionen? Det är en regerings mission att styra, att underkuva, att bli stark och att göra sig själv beständig. Vilja arbetarna lära att endast deras egna organiserade, självständigt skapande ansträngningar, fria från politisk och statslig inblandning, kunna bereda deras många års långa kamp för deras frigörelse en varaktig framgång?

Februari 1922.

Det Anarkistiska Biblioteket

Alexander Berkman
En blick tillbaka och framåt på den ryska revolutionen
1922

Bokförlaget Brand

sv.anarchistlibraries.net